

VISION ÖREGRUND 2015

BAKGRUND

Öregrund fick sitt privilegiebrev 1491 av Sveriges rikets råd i Uppsala. Skälet till att staden grundades var att Östhammarsborna ville flytta sin stad som var på väg att gå under på grund av fattigdom och elände. Platsen hade ett strategiskt läge intill den stora segelleden norrut med en naturlig hamn för dåtidens segelskepp. Fisket blev naturligtvis en av huvudnäringarna. Under 1600-och början av 1700-talet var Öregrund en av Sveriges två utskeppningshamnar för det uppländska järnet. 1723 fick Öregrund sina första lotsar. Båtvarv grundades på varvsholmen 1821. Staden har också runt förra sekelskiftet fungerat som kurort och hållit både varm- och kallbadhus. Idag är Forsmarksverken, som tydligt avtecknar sig mot horisonten i väster, en av stadens stora arbetsgivare. Närvaron av kärnkraftverket är en reell och omdebatterad del av området.

I Öregrunds tätort bor idag ca 1600 personer, därtill kommer ungefär lika många sommarboende. Sommartid myllrar gatorna av besökare från gästhamnar, hotell och camping. Gräsöfärjan som utgår från hjärtat av staden bidrar naturligtvis också i stor utsträckning till folkströmmen. Öregrund är strategiskt placerad i Upplands norra skärgård och en naturlig övernattnings- och bunkerhamn för fritidsbåtar till och från Norrland, men också ett mål för många semesterseglare från Östersjöländerna och Stockholmsregionen.

Den gamla stadskärnan är klassad som Riksintresse ur kulturmiljövården, vilket finns beskrivet i Östhammars kommuns Översiktsplan antagen 2003. Området sträcker sig från den gamla bebyggelsen runt och norr om kyrkan över hamnområdet samt delar av Skaten. Det är en viktig tillgång för staden som turistort.

Öregrund har, med sin geografiska placering vid havet, fortfarande till stor del sin utkomst från havet och sjönäringen. Intäkterna kommer idag mer från båtutrustning än från fiske- och rederinäringen och inte minst från stadens innevånare som väljer att bo i Öregrund tack vare läget. För oss är närheten till havet och den unika miljön tunga skäl till varför vi valt att bosätta oss här. Engagemanget från stadens innevånare är stort. Det visar sig i de många

ideella föreningar som årligen arrangerar evenemang bl a Öregrundsmåndag, Roslagsloppet, segeltävlingar, Badortsdagarna och Tennisveckan. Ideella krafter driver också frågor för stadens fortsatta utveckling och bevarande genom t ex Öregrunds utvecklingsgrupp, Öregrunds hembygdsförening, Företagarföreningen m fl.

VISION

Öregrund är 2015 en mycket attraktiv metropol som nämns i samma sammanhang som Sandhamn, Marsstrand m fl.

I den rymliga och skyddade allvädershamnen finns förutom hundratals gästande fritidsbåtar ett antal båtuthyrnings- och charterföretag. Vid kajerna ligger ett segelfartyg, ett större charterfartyg från Östeuropa och på väg in i hamnen är ett fartyg som trafikerar "Sveriges Hurtigrutt"; Öregrund-Byxelkrok.

Turistnäringen är under stark uppbyggnad med många nya boendialternativ. Flera uteserveringar finns på den förlängda stenpiren norr om staden. På Öregrundsgrepen väster om staden pågår en stor internationell bankappsegling.

2015 har Öregrunds Utvecklingsgrupp tillsammans med föreningslivet och Östhammars Kommun genomfört följande:

1. HASSELBACKSPIREN ÄR FÖRLÄNGD MED CA 200 METER

Hasselbackspiren är utbyggd med ca 200 meter så att en inseglingsled om ca 50 meter är bibehållen mellan pir och befintlig ostremmare.

Kommentar:

Gångse uppfattningen bland båtfolk att Öregrund saknar en skyddad och säker hamn vid hårt väder. När piren förlängs ca 200 meter får Öregrund en trygg och säker hamn samt ett vackert och populärt promenadstråk . Det är ett stort projekt, men varje meter piren förlängs ökar säkerheten i hamnen. Därför är det av största vikt att en vattendom på projektet söks så fort som möjligt. Detta är den enskilt viktigaste åtgärden för Öregrunds fortsatta utveckling som turistort.

2. BRYGGANLÄGGNING I ÖSTRA DELEN AV HAMNEN

Ny brygga med gästplatser och en avdelning med båtar av kulturhistoriskt värde (museibrygga) är byggd i hamnens östra del.

Kommentar:

Botten bör om möjligt muddras. Bryggan förbinder gästbryggans sydöstra del med fyrskeppsudden. Vi får därigenom ett promenaddäck som löper längs hela hamnen - från västra piren till fyrskeppsudden.

3. NY SCEN VID FYRSKEPPSUDDEN

För kulturella ändamål är en ny scen byggd med tillhörande sjöbod för artistloge och toaletter vid Skatenbryggan . Marken är utfyllt till strandlinjen och scenen är vänd mot åskådardropparna vid fyrskeppet.

Kommentar:

Lions Club arrangerar idag Öregrundsmåndagar och verksamheten ges möjlighet att utvecklas med andra kulturella arrangemang även i kommersiellt syfte.

4. KAJENS FÖRLÄNGNING

Kajen i västra hamnen är förlängd med 40 meter för att ta emot gästande charterfartyg, segelfartyg, Sigun, Kustbevakning mm.

5. NY BENSINSTATION

En ny land- och sjömack med miljöstation för båtar är byggd på parkeringsplatsen väster om gamla hamnen. Båtiläggningsrampen är modifierad och servicebrygga är byggd.

6. SKATBRYGGAN BLIR KAJ

Skatbryggan är förlängd med en kaj ca 25 meter norrut och en 20 meter lång flytbrygga söderut.

Kommentar:

Behovet att kunna ta emot gästande yachter från t ex Baltikum kommer att öka.

7. YTTRE HUMMELFJÄRDEN

Hummelfjärden är exempel på havsvikar som avsnörts genom landhöjningen. Områdets särskilda naturvärden är beskrivna i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (3) samt i Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län (4). För att öka tillgängligheten bygger utvecklingsgruppen en hårdgjord promenadstig runt fjärden med rastplatser, ev. fågeltorn mm. Bilaga 2.

SAMMANFATTNING

Öregrund är och kommer till stor del att förbli en "sommarstad" med turism som huvudnäring. I kölvattnet av den expanderande besöksnäringen kommer företagandet och näringslivet att öka - och därmed antalet bofasta. Havet, skärgården och båtlivet är

attraktionen. Båtplats skall erbjudas åt envar som så önskar. Ett attraktivt hamnområde och en säker hamn är grundläggande för en turiststad vid kusten.

En förlängning av Hasselbackspiren med 150 meter är en absolut förutsättning för Öregrunds fortsatta utveckling.

.....
Tage Sjölander

Öregrunds Utvecklingsgrupp

.....
Gunnar Hoffman

Hamngruppen

.....
Karl-Eik Brännkärr

Yttre Hummelfjärdsgruppen

Bilagor :   1. Yttre Hummelfjärden
              2. Övriga idéprojekt

Bilaga 1.

YTTRE HUMMELFJÄRDEN

UPPDRAGET

På initiativ av utvecklingsgruppen Öregrund bildades en speciell grupp för Hummelfjärden med uppgift att utreda hur man kan göra området mera tillgängligt för barnvagnar och rullstolar. Huvudsyftet är att göra stigsystemet av god kvalitet runt sjön och förbinda stigarna med befintliga stigar i Tallparken och tillfarter mot Hummelvägen. Denna förstudie syftar till att kartlägga områdets potential som rekreationsområde.

BAKGRUND

Yttre Hummelfjärden var tidigare en vik som angränsade till Grepen, men genom landhöjningen har Hummelfjärden avsnörts. Nu finns endast en mindre förbindelse med havet. Hummelfjärden var tidigare dricksvattentäkt för Öregrund och för att förhindra saltvatteninträngning spärrades därför området av med en damm.

Området var redan tidigare väl utnyttjat för friluftsliv. På vintern spelades bandy, ishockey och det kördes även isbanetävlingar. Man hade även dragit fram el till området för belysning vintertid för att kunna utnyttja isen även kvällstid.

NULÄGE

Idag finns ett system med stigar runt området som utnyttjas flitigt av många boende i Öregrund med omnejd. På många ställen är stigarna svårframkomliga och omöjliga att använda av barnvagnar och rullstolar m.m. Vid sjön häckar storlom, knölsvanar, sothöns, knipor, gräsänder och häger. Man har även iakttagit brunand och kärrhök. Sjön är också reproduktionsvatten för abborre, gädda och flera arter av vitfisk. Vid sjön finns också flera arter av grodor och ödlor.

Öregrunds fiskevårdsförening försöker hålla efter vassens utbredning för att underlätta för lekvandrande fisk att fortplanta sig i sjön.

Ett stort hot mot området är vassens hastiga utbredning samt den ökande förbuskningen av strandlinjen. Igenväxningen skymmer naturvärdena.

SYFTE OCH MÅL

Syftet med projektet är att göra området attraktivt och tillgängligt för besökare även med rörelsehinder.

MÅL

- att förbättra förbindelsen mellan havet och sjösystemet.
- att återskapa den fria vattenspegeln genom miljövänlig vassbekämpning.
- att skapa attraktiva vandringsleder.
- att förbättra stigarna i området och knyta ihop dem med stigarna i Tallparken.
- att göra stigarna framkomliga för barnvagnar och rullstolar.
- att bygga en träbrygga över viken för att möjliggöra att man kan komma runt sjön utan att inkräkta på privat mark.
- att bygga fågeltorn för att öka möjligheter att titta på fåglar.
- att eventuellt förbättra belysningen för att kunna utnyttja stigarna även under den mörka årstiden.
- att sätta upp informationstavlor som berättar om områdets historia.
- att återskapa den träbro som fanns över vattnet vid dammluckan (gröna bron).
- att undersöka möjligheten att begränsa vassens utbredning med miljövänliga metoder ev. inplantering av karp.
- att anlägga rastplatser och eventuellt grillplatser med bänkar och bord.
- att bygga broar över diken och svår terräng.
- att rensa stränderna från sly för att få bättre sikt och framkomlighet.

Bilaga. 2

ÖVRIGA IDÉPROJEKT

BADTRAPPOR

Två till tre badtrappor byggs för att underlätta badande i Tallparken och norrut.

LOTSUTKIKEN

Lotsutkiken återskapas som ett utsiktstorn på utkiksberget. Öregrund har varit lotsstation från 1723 och utkiken användes fram till 1927. Från tornet har man en fantastisk utsikt över Öregrund, Grepen och inåt land.

UTEMUSEUM

Ett historiskt promenadstråk anläggs runt stadskärnan som beskriver stadens och dess byggnaders historia från grundandet, järnutscheppning, branden 1719, bad/kurortstiden fram till våra dagar. I planen ingår också en upprustning av udden norr om Societetshuset med belysning, stensättning med kompassros och en informationstavla om Gräsö, fyrar, Forsmark och SKB.

BADHUS

Öregrunds Badhusförening är bildad och utreder möjligheterna att bygga ett badhus med 25 meters simbassäng nedanför Tallparksgården